

Veckans växt v. 23 2008

Syren, *Syringa vulgaris*

År 1554 reste diplomaten Ogier Ghiselin de Busbecq (1522-1592) till Konstantinopel. Han stannade i tio år vid hovet hos det osmanska rikets sultan, Süleyman den store (1494-1566), som ambassadör för den tysk-romerske kejsaren Ferdinand I (1503-1564).

I de turkiska trädgårdarna såg Ogier Ghiselin och andra europeiska besökare många nya växter som de efterhand tog med hem till Europa. Två av dessa var tulpanen och schersminen, men där fanns också två syrenarter, den vanliga syrenen (*Syringa vulgaris*) och Persisk syren (*Syringa x persica*).

Under 1600-talet blev syrener vanliga i de stora trädgårdsanläggningarnas broderiparterrer, också i Sverige. Varianterna som fanns att välja mellan då var lila och vita former av de två arterna från osmanska riket. Med tiden spred de sig från de kungliga trädgårdarna till allt bredare folklager. Under 1800-talet hade de blivit en av de vanligaste buskarna också vid de minsta torp. Idag bildar de inte sällan täta buskage vid gamla torpgrunder, eftersom de gärna skjuter många rotskott.

Den oförädlade syrenen, ibland kallad **bondsyren**, är ljuslila (*Syringa vulgaris*) eller vit (*Syringa vulgaris* f. *alba*). Den doftar starkt och kan bli upp till 7 meter hög.

Vid mitten av 1800-talet började ett intensivt arbete på flera platser i Europa, för att försöka få fram nya färger och former av *Syringa vulgaris*. Med tiden har ett par tusen olika sorter hunnit presenteras.

De nya sorterna, ibland kallade ädelsyrener, har oftast större blommor samt fler och tätare blomklasar. Buskarna blir inte sällan mindre och kompaktare och skjuter färre rotskott. Man bör vara beredd på att många gamla sorter faktiskt är väldigt lika "bondsyrener" förutom när det gäller blommorna. Det finns sorter med enkla, dubbla och fyllda blommor i snart sagt alla nyanser av vitt, rosa, blått och lila.

Vid sekelskiftet 18/1900 fanns många olika sorter att välja mellan i svenska plantskolor. Från Alnarps trädgårdar erbjöd man t.ex. 1900-1909 35 olika sorter till försäljning, förutom vit och lila

Syringa vulgaris, Alnarpsparken.

Till vänster 'Ruhm von Horstenstein' (1928) till höger *Syringa vulgaris* f. *alba*.

'Madame Lemoine' (1896)

'Charles Joly' (1896)

vanlig syren. De flesta sorterna försvann från plantskolorna vid mitten av 1900-talet, men står ofta kvar ute i trädgårdarna eftersom de för det mesta är långlivade och lättskötta.

POM söker nu efter syrener med en historia - både vanliga "bondsyrener" och mer ovanliga sorter. Var finns till exempel Sveriges äldsta syrener? Hör av dig till oss om du har något du vill berätta!

Läs mer om syrener:

Bergianska trädgårdens hemsida:

http://www.bergianska.se/index_omtradgarden.php?vidare=/omtradgarden_syrener.html

Artikel av Sylvia Svensson på Odlan.nu

<http://www.odla.nu/artiklar/syrener.shtml>

'Lilacs: The Genus Syringa' av John F. Fiala.

Text & bild: Anna Andréasson, Träd- och buskupperpet